

Požiadavka z praxe na takto pripravených absolventov bude nepochybne stále prevažovať. Preto by rozumná diskusia, vedená na Fakulte na tému profilu svojho absolventa, túto skutočnosť nemala zanedbať.

Je preto povinnosťou fakulty jej tradície osvietenej, komplexnej projekčnej pripravenosti svojich absolventov ďalej rozvíjať a naplňovať tak jej zodpovednosť nielen voči štátu ako jej zriaďovateľovi, absolventom a nakoniec aj voči sebe samej. Škôl architektúry na Slovensku a tým aj konkurentov "na trhu poslucháčov" totiž už pribudlo. O to väčšími by sa mali zvažovať všetky dôsledky akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré ovplyvnia zameranie výučby a výsledný profil absolventa.

*

*Prof. Ing.arch. Lumír Lýsek, CSc., FA STU,
Katedra konštrukčno-technických disciplín*

THE ARCHITECT'S RESPONSIBILITY AND THE RESPONSIBILITY OF THE FACULTY OF ARCHITECTURE.

By Lumír Lýsek, Professor

A masterpiece of architecture originates step by step, primarily by the architect's design and then by manual work. Nowadays designed architecture is not only a coordinated work, joining talent with willingness and skills. It is also a legal contract in relation to the investor and supplier. The graduates of the FA STU should be prepared for such a role and responsibility.

Štefan Schneider

KATEDRA DIZAJNU NÁBYTKU A DREVÁRSKÝCH VÝROBKOV - SÚČASNÝ STAV A PERSPEKTÍVY ROZVOJA.

Študijný odbor "Priemyselný dizajn nábytku" (PDN) na DF TU vo Zvolene je jedným z najmladších dizajnérskych štúdií na Slovensku, ktorého cieľom je zhodnotenie dreva - domácej obnoviteľnej suroviny - transformáciou na výrobky novej generácie s komplexným využitím jeho vlastností v kontexte nových kvalít životného prostredia.

A. Súčasný stav výchovy priemyselných dizajnérov nábytku na Katedre dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov Drevárskej fakulty TU vo Zvolene.

Uvedené študijné zameranie bolo konštituované na DF TU vo Zvolene v roku 1988 na vtedajšej VŠLD ako jednej z troch študijných odborov Katedry nábytku a drevárskych výrobkov. Vychádza zo syntézy vysokého odborného poznania materiálu, hlavne dreva a materiálov na báze dreva, konštrukcie, technológie a poznania kritérií funkčných, ergonomických, estetických. Výsledkom syntézy je cieľ: dizajn nábytkových

a interiérových zariadených predmetov priemyselne a individuálne vyrobiteľných.

V súčasnom období zastrešuje študijný odbor Priemyselný dizajn nábytku samostatná Katedra dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov (gestorom štúdia je Doc. Ing. Štefan Schneider, CSc.). Katedra bola vytvorená v súlade s par. 13, ods. 5 zákona č.172/199 Zb. o vysokých školách po prerokovaní v akademickom senáte Drevárskej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene 14. júna 1995 a zriadená dekanom Doc. Ing. Mikulášom Šupínom, CSc. dňa 1. júla 1995. Vedením katedry je poverený Doc. Ing. Štefan Schneider, CSc.

Katedra má tri oddelenia:

- oddelenie výtvarnej tvorby
- oddelenie dizajnu a konštrukcie nábytku a interiéru
- oddelenie realizačné.

Predpokladom pre štúdium odboru Priemyselný dizajn nábytku je výtvarný talent uchádzača. Prijímacie pohovory pozostávajú z talentovej skúšky a odbornej skúšky exaktných disciplín - matematiky a fyziky, testu technického smeru koncipovaného do troch disciplinárnych okruhov - výtvarného, kultúrno-historického a technického. Počet prijímaných poslucháčov vzhľadom k dosiahnutiu stanoveného cieľa predpokladá 20-25 poslucháčov do prvého ročníka.

Pri štúdiu technických disciplín sa kladie dôraz na získanie znalostí o vlastnostiach dreva a iných materiáloch uplatňovaných pri tvorbe a konštrukcii nábytku a interiérových zariadených predmetov v nadväznosti na technológie ich premeny, prognózovania výroby a marketingu.

Výučba v predmetoch výtvarnej prípravy, dizajnu nábytku a architektúry prebieha formou ateliérovej tvorby a pracovných tematických dielní. Ide o ateliérovú činnosť, ktorá vychádza z voľnej tvorby a vedie k tvorbe priemyselne dizajnovaného nábytkového interiérového výrobku s využitím nových postupov, technológií, s aplikáciou súčasných materiálov. Práce majú charakter semestrálnych projektov, ktoré sú komisionálne hodnotené na konci semestra klasifikovanou obhajobou.

Spolupráca s FA STU Bratislava

Zimný semester štvrtého ročníka je pre študentov zaujímavou zmenou prostredia a možnosťou získať nové poznanie na Fakulte architektúry STU v Bratislave. Gestorom semestrálneho štúdia je Doc. Ing.arch. Peter Havaš, CSc. Štúdium zabezpečuje Katedra interiéru, výstavníctva a scénografie FA, ktorú vedie Doc. akad.arch. Ing. Ivan Petelen, CSc. Pod vedením kolektívu pedagógov uvedenej katedry absolvujú naši poslucháči základné a prehľbujúce štúdiá z oblasti dejín architektúry, teórie a metodológie priemyselného dizajnu, interiéru a architektúry. Záverečným praktickým výstupom je semestrálna ateliérová práca z predmetu "Interiér a výstavníctvo" vypracovaná grafickou a modelovou formou.

KDNDV zabezpečuje v zmysle dvojstrannej dohody o spolupráci v letnom semestri výučbu poslucháčov V. ročníka FA, študijného odboru Interiérová tvorba, na pôde TU DF vo Zvolene.

Študijný program je koncipovaný v rozsahu 6 týždňov prednáškových a ateliérových blokov. Obsahom a rozsahom výučby predstavuje študijný program výučbu jedného semestra. Výučba prebieha formou blokových prednášok z predmetov Tvorba, konštrukcia a technológia výroby nábytku a interiérových zariadení. Poslucháči získajú základné poznatky o ostatných materiáloch používaných v tvorbe, o konštrukcii a o technológii ich premeny. Súbežne s prednáškovými blokmi prebieha ateliérová tvorba na konkrétnom interiérovom zariadení.

Záverečné hodnotenie výsledkov prác študentov, grafickej dokumentácie a modelov 1:10 a 1:5 zabezpečuje odborná komisia zložená z pedagógov KDNDV DF a FA STU Bratislava. Súčasťou záverečného hodnotenia je súborná skúška z disciplín konštrukcie a technológie výroby nábytku. K dnešnému dňu sa recipročného štúdia na pôde TU DF vo Zvolene zúčastnilo a úspešne ho absolvovalo 70 poslucháčov FA STU Bratislava.

Po návrate poslucháčov IV. ročníka PDN DF TU vo Zvolene z FA STU Bratislava pokračujú v letnom semestri v štúdiu a v ateliérovej tvorbe Dizajnu bytového nábytku, Dizajnu zariadení verejného interiéru, Dizajnu konštrukčného detailu, verejný interiér, Historického nábytku s cieľom štylizovaného výrobku s vedomím materiálových, konštrukčných a technologických závislostí súčasného ducha doby. Neoddeliteľnou súčasťou výučby súvisiacej s tvorbou nábytku je poznanie problémovej oblasti podnikového hospodárstva, marketingu a prognóz výroby nábytku.

Letný semester piateho ročníka je celý venovaný práci na diplomovom projekte. Poslucháči pracujú na konkrétnych zadaniach s možnosťou odborných konzultácií s vedúcimi diplomových prác a odbornými pedagógmi, pracovníkmi Univerzity a sponzorskými firmami - výrobcami nábytku, ktoré návrhy prototypujú a pripomienkujú. Diplomová práca sa skladá z dvoch častí. V teoretickej časti analyticky rozpracujú problémovú oblasť zadania, stanovujú si cieľ a metodiku jeho dosiahnutia na vysokej exaktnej úrovni. Na základe definície vstupných údajov do vlastného riešenia tvoria diplomový projekt, ktorý predkladajú k obhajobe vo forme grafickej a modelovej. Našou snahou je v čo najväčšom rozsahu realizovať výstupy diplomových projektov vo forme modelov - prototypov v mierke 1:1, pričom na realizáciu modelov si vo Vývojových dielňach a laboratóriách TU, respektíve u sponzorov - predpokladaných výrobcov - autorsky dozerajú diplomanti. Záverečné štátne skúšky pozostávajú z ústnej komisionálnej skúšky z predmetov:

Teória dizajnu a architektúry, Priemyselný dizajn, Konštruovanie nábytku, Technológia výroby nábytku a obhajoby diplomového projektu. Štátnu skúšobnú komisiu tvoria pedagógovia z FA STU v Bratislave a TU vo Zvolene. Diplomanti po úspešnom absolutoriu získajú diplom Inžinier - priemyselný dizajnér nábytku, avšak so záberom poznatkov pre tvorbu bytového a verejného interiéru a tvorbu úžitkového dizajnu v jeho širších súvislostiach.

Po viac ako dvojiročnom úsilí Zväzu slovenských vedeckotechnických spoločností (ZSVTS) bola Slovenská republika prijatá do FEANI (Európska federácia národných inžinierskych združení) v Paríži a po evaluácii národných vysokých škôl technických a následnej inšpekcii EMC FEANI (Európska monitorovacia komisia FEANI) boli fakulty slovenských vysokých škôl technických zapísané do Indexu FEANI, ktorý sa publikuje v 27 európskych štátoch.

V zozname týchto fakúlt je aj DF, čo je medzinárodným uznaním úrovne pedagogickej aj vedeckovýskumnej práce. Absolventom DF to umožňuje uchádzať sa o získanie certifikátu EUR ING, o zapísanie do registra FEANI, čo im dáva predpoklady pre úzku medzinárodnú spoluprácu.

Profil absolventa

Absolvent študijného odboru Priemyselný dizajn nábytku je samostatne tvorivý a profesijne vysokokvalifikovaný odborník schopný riešiť teoretické a praktické problémy vo všetkých fázach dizajnerskej tvorby a následného realizačného procesu vrátane obchodnej sféry.

Možnosti uplatnenia sa absolventa sú široké: buď ako samostatný praktický tvorca - dizajnér nábytkových zariadení predmetov a interiérov pre malé firmy, ktoré sa ešte len hľadajú a nutne potrebujú k svojej prezentácii dizajnéra, alebo vo veľkých transformovaných firmách, ktoré, pokiaľ majú záujem o udržanie si pozícií na ekonomickom a kultúrnom trhu, musia vytvárať nové výrobné programy s novou kvalitou, novým pohľadom na kultúru bývania, na globálne problémy - jednoducho s novým, dobrým dizajnom. Ďalšou z možností sebarealizácie absolventa štúdia PDN sú tvorivé ateliéry - štúdiá, schopné pružne reagovať na požiadavky investorov. Pravda, v podmienkach silných ekonomických tlakov nie je vždy ich spôsob práce, pokiaľ je chápaný komplexne, naplnením predstáv o poslaní dizajnéra v praxi.

Výstavné a spoločensko-kultúrne aktivity

Katedra dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov s podporou DF TU zabezpečuje prezentáciu výsledkov prác študentov a diplomantov formou tematických výstav (Design akadémia - Lučenec, Nábytok a bývanie - Nitra, FA Bratislava, Zvolen, Prešov atď.). Počas ôsmich rokov trvania študijného odboru PDN ho úspešne ukončilo záverečnými štátnymi skúškami a obhajobou

dipломového projektu 59 absolventov (šk. rok 1992/93 - 13, 1993/94 - 14, 1994/95 - 21, 1995/96 - 11 absolventov). Požiadavka spoločenskej praxe im umožnila zaradiť sa do profesionálnej činnosti v rôznych firmách, na rôznych postoch doma i v zahraničí. Pracujú predovšetkým ako dizajnéri pre výrobu nábytku. Ich podiel na kvalite slovenského nábytku je evidentný. Študenti i absolventi dosahujú ocenenia na domácich i zahraničných výstavách a súťažiach (Diplom Najlepší architekt a dizajnér na medzinárodnej výstave "Nábytok a bývanie" Nitra 95, Čestné uznanie za najlepší dizajn na medzinárodnej výstave "Nábytok a bývanie" Nitra 96, ocenenia za Dobrý dizajn udelené Designcentrom Českej republiky za rok 1992/93).

Realizované návrhy našich absolventov získali najvyššie ocenenie za dizajn nábytku v Slovenskej republike "Mramorový ihlan" na medzinárodnom veľtrhu nábytku v Nitre 96 (Ing. Kristína Vozárová pre firmu "Stavro Bratislava", Ing. Peter Koptáš pre firmu "Mobieliér Piešťany").

Spolupráca s výrobcami je dobrou prípravou pre prax. Kvôli nedostatku financií pre realizáciu modelov, prototypov a materiálu pre semestrálne a diplomové práce hľadali sme sponzorov. Po čase sa situácia zmenila. Začínajú chodiť za nami výrobcovia so žiadosťou o kontakt, o spoluprácu, už je to recipročný vzťah. Kolektív pedagógov katedry okrem pedagogickej, vedecko-výskumnej a tvorivo-umeleckej práce je schopný zabezpečiť teoretické a praktické úlohy vyplývajúce z požiadaviek konkrétnych výrobcov nábytku a interiérov.

Okrem uvedeného štúdia priemyselného dizajnu nábytku KDNDV zabezpečuje výchovu odborníkov v oblasti "Interiérovej tvorby a poradenstva" - bakalárskeho štúdia, ktorého gestorom je Ing. Juraj Veselovský, CSc., v spolupráci s podobným zameraním štúdia v Rakúsku. Spolupráca sa rozvíja na základe osobných a odborných pracovných kontaktov KDNDV DF TU Zvolen s Mag.art. Dr.h.c. Wolfgangom Haplom prostredníctvom rakúskeho Ministerstva kultúry.

B. Bakalárske štúdium "Interiérová tvorba a poradenstvo"

Na základe zmien, ktoré v našej spoločnosti prebiehajú, dochádza aj k zmenám jej potrieb. Nevyhnutne treba nielen lepšie zhodnocovať vzácnu drevnú hmotu v kvalitných nábytkárskych výrobkoch, ale ich aj esteticky a účelne využívať pri tvorbe interiérov. Túto myšlienku podporuje i bakalárske štúdium "Interiérová tvorba a poradenstvo", ktoré bolo otvorené na DF TU vo Zvolene v roku 1994. Vzniklo na základe trojročnej spolupráce DF a rakúskeho "Spolkového ministerstva pre školstvo a umenie".

Dôvody vytvorenia štúdia:

1. Novovznikajúce predajne a obchodné domy s nábytkom pociťujú nedostatok odborníkov,

ktorí by boli nielen dobrými obchodníkmi s vysokou znalosťou kvality predávaného sortimentu, ale i tvorcami bytových interiérov. Títo by boli schopní na požiadanie zákazníka z predávaného sortimentu či z atypických zariadení prvkov esteticky a funkčne zariadiť bytový interier vrátane bytových doplnkov (koberte, textilie, svietidlá...).

2. Na Slovensku nebol študijný odbor tohto zamerania, v ktorom by bola sklenená schopnosť kvalifikovaného predaja s tvorbou bytového interiéru, čo je v krajinách EU bežné. Najbližšia škola tohto typu sa nachádza v Kuchli pri Salzburgu (Rakúsko).

3. Vzhľadom na rozširujúci sa sortiment nábytku a jeho zvyšujúcu sa technickú a funkčnú úroveň bude nevyhnutná spolupráca zákazníka s obchodníkom - spoluvorcom interiéru od jeho navrhnutia až po inštaláciu.

4. Odborné schopnosti absolventa uvedeného štúdia zlepšia informačné toky medzi výrobou a predajom nábytku, čo sa týka kvality, ale i šírky vyrábaného sortimentu.

Pomoc zo strany Rakúska bola v nasledovných činnostiach:

- prípravné semináre pre pedagógov v Rakúsku a vo Zvolene
- zapojenie rakúskych pedagógov do vyučovacieho procesu
- výmena rakúskych a našich študentov na študijné pobyty v Kuchli a vo Zvolene.

Profil absolventa

Rakúske štúdium ITP má za úlohu vychovávať kvalifikovaných odborníkov pre zariadenie bytových interiérov, ktorých profesionálne vedomosti a skúsenosti budú zodpovedať nastávajúcim požiadavkám pre interiérové poradenstvo. Mimoriadne požiadavky sa kladú hlavne na poznatky z interiérovej tvorby, na znalosti materiálov a výrobkov v oblasti dreva, textilu, plastov a aj všetkých ostatných materiálov bežných pre túto oblasť, na estetickú tvorbu a výstavníctvo, na prevádzku nábytkových obchodných domov, reklamu, náuku o predaji, ako aj na prípravu na riadiace úlohy v špecializovaných podnikoch.

Absolventi štúdia nájdu svoje uplatnenie v predajniach a obchodných domoch s nábytkom ako kvalifikovaní obchodníci - bytoví architekti, ale so svojimi vedomosťami budú schopní i samostatne podnikáť v uvedenom odbore.

Predpoklady prijatia na štúdium sú ukončenie strednej školy s maturitou a úspešné vykonanie talentovej skúšky. Počet študentov uvedeného štúdia je pre zabezpečenie dosiahnutia pedagogického cieľa 15-20 poslucháčov.

Organizácia štúdia

Trojročné štúdium pozostáva zo 6 semestrov, z ktorých posledný je vyhradený na vypracovanie záverečnej práce.

C. Perspektíva rozvoja študijných odborov priemyselného dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov a interiérovej tvorby a poradenstva

1. Rozvojovým zámerom Technickej univerzity je podporovať odborný a kvalitatívny rast pracovníkov univerzity fakúlt a katedier. Jedným z rozvojových cieľov je aj vytvorenie Inštitútu dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov (IDNaDV) Drevárskej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene ako garanta pre umelecko-technické študijné odbory. Súčasné študijné odbory ("Priemyselný dizajn nábytku" - PDN a "Interiérová tvorba a poradenstvo" - ITP) garantuje Katedra dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov.
2. Pre veľký záujem zo strany študentov zo SR a stredoeurópskych štátov (5 až 7-násobný počet uchádzačov v pomere k možnosti prijatia na štúdium) je DF TU nútená hľadať nové priestorové a kapacitné možnosti pre zriadenie inštitútu pre pôsobnosť v stredoeurópskom regióne s perspektívou rozšírenia na krajiny celej Európy, prípadne na vybrané oblasti sveta.
3. Opodstatnenosť vytvorenia takéhoto pracoviska vidíme:
 - v potrebe zhodnotenia dreva (domácej obnoviteľnej suroviny) transformáciou na výrobky novej generácie a komplexným využitím jeho vlastností (tvorba, vývoj výrobkov pre tuzemský trh a export hotových výrobkov, nie suroviny)
 - v úzkej spätosti a tradícii tvorby (dizajnu) nábytku a drevárskych výrobkov so základným materiálom (drevozom), technikou a technológiou ich výroby (Inštitút by bol súčasťou DF)
 - v potrebe zvýšenia úrovne predaja nábytku a tvorby bytového interiéru (skvalitnenie obytného životného prostredia)
 - v potrebe spracovania, vývoja a prípravy podkladových metodických materiálov (funkčné, technické, ekonomické) z oblasti tvorby nábytku a drevárskych výrobkov, bytovej kultúry (štýl bývania, zariaďovanie interiérov nábytkom) a predaja týchto výrobkov pre potreby dizajnérov, konštruktérov, výrobcov a predajcov.

Záver

Na záver treba poďakovať kolektívu KDNDV a všetkým pracoviskám DF TU vo Zvolene, ktoré sa podieľajú na súčasnom procese výchovy odborníkov študijných odborov PDN a ITP. V neposlednom rade odborníkom - externým domácim i zahraničným učiteľom, Katedre interiéru, výstavníctva a scénografie FA STU v Bratislave, spolupracujúcim nábytkárskym firmám a sponzorom.

V zmysle rozvojového programu DF TU vo Zvolene podporujeme myšlienku vybudovať Inštitút DNaDV, ktorý bude prínosom pre rozvoj umelecko-technických študijných odborov vo výchove vysoko kvalifikovaných odborníkov pre danú oblasť. Cieľom je vytvoriť pracovisko so slovenskou a medzinárodnou pôsobnosťou, ktoré by sa významnou mierou podieľalo na

zhodnotení dreva (významnej domácej obnoviteľnej suroviny) transformáciou na výrobky novej generácie a komplexným využitím jeho vlastností na vysokej profesionálnej úrovni. Inštitút bude základom pre budovanie pracoviska na úrovni fakulty.

*

*Doc. Ing. Štefan Schneider, CSc.,
DF TU vo Zvolene*

THE DEPARTMENT OF FURNITURE DESIGN AND WOODEN PRODUCTS - THE PRESENT STATE AND ITS PROSPECT

By Štefan Schneider

The study branch "Industrial Design of Furniture" was established at the Faculty of Wooden Products at the University of Technology in Zvolen in 1988. It consists of three departments: the department of fine arts, the department of design, furniture and interior and the department of realisation. The winter term of the fourth year is supervised by the Faculty of Architecture in Bratislava, while the summer term of the fifth year is devoted to the diploma project. The bachelor study was introduced in 1994, based on the three year cooperation with the Austrian Ministry of Education and Art. The graduates are qualified to be sale managers and interior designers in furniture stores as well as private designers. There is a great demand from the side of students of Slovakia and of foreign countries too, and thus extending capacities and establishing the Institute of Design as an integral force in the countries of Central and Eastern Europe.

Štefan Šlachta

KRÍZA PROFESIE, ČI KRÍZA VÝCHOVY?

Problém definície profilu absolventa štúdia architektúry sa na tejto fakulte, len čo si to ja pamätám, rieši už vyše 40 rokov. Dnes sa zamýšľame o tomto probléme znovu. Oproti roku 1956 sa však časy zmenili a názory posunuli.

Osobne som nemal doteraz možnosť na vašej pôde o tomto probléme hovoriť a preto vás možno môj názor prekvapí. "Škola vôbec nepotrebuje definovať profil svojho absolventa". Škola nie je a ani nebude inštitúciou, ktorá má vychovávať hotových, kompletných, dokonalých architektov, či urbanistov. Absolvent školy architektúry nemusí byť vydrilovaný študent, ktorý si po opustení školských lavíc sadne kdesi v ateliéri, do inej lavice pripravený riešiť akúkoľvek architektonickú či urbanistickú úlohu. Cieľom architektonickej školy nemôže a nesmie byť výchova fachidiotov a my si nesmieme namýšľať, že sme tí praví, ktorí vedia, čo je pre toho ktorého študenta to najlepšie. Dnešná škola architektúry musí byť